

**Vodohospodářský rozvoj a
výstavba, a.s.**

Ing. Vendula Koterová

Divize 02

Nábřežní 4

150 56 Praha 5 - Smíchov

NAŠE ZNAČKA 01613/SOPK/2014/AOPK

VYŘIZUJE Pavel Marek

V PRAZE DNE 17. března 2014

Věc: Odborné stanovisko AOPK ČR ke „Studii proveditelnosti revitalizačních opatření a zprůchodnění migračních překážek na vodních tocích“ – tok Skalice v ř. km 30,600 – 34,800

Vážení,

dne 14.12.2013 jsme obdrželi Vaši žádost o odborné posouzení záměru jež zpracováváte pro Povodí Vltavy, s.p. - studie proveditelnosti „Revitalizačních opatření a zprůchodnění migračních překážek na vodních tocích“ pro tok Skalice v ř. km 30,600 – 34,800.

K žádosti jsme obdrželi souhrnný popis opatření pro následující profily:

- ID13 – Skalice – Zprůchodnění stupně Zadní Poříčí ř. km 34,800,
- ID17 – Skalice – Zprůchodnění stupně Zadní Poříčí ř. km 35,100,
- ID18 – Skalice – Zprůchodnění stupně Nový mlýn ř. km 32,500,
- ID19 – Skalice – Zprůchodnění stupně Březnice nad Koupalištěm ř. km 32,200 a
- ID21 – Skalice – Zprůchodnění stupně Březnice v zámeckém parku – obtok ř. km 30,600.

Zpracovala Ing. Vendula Koterová, VRV a.s. v úrovni dokumentace studie proveditelnosti.

K uvedeným profilům ID 13, 17, 19, 20 a 21 jsme dále obdrželi „Přírodovědný průzkum území dotčeného investičním záměrem“, zpracováno 05 – 06/2013 kolektivem autorů, fa „Ekologické poradenství“ odpovědný Ing. Mgr. Michal Pravec.

Cílem studií jednotlivých profilů je návrh a posouzení proveditelnosti opatření a následně jejich posouzení jako celku pro zajištění migrační prostupnosti Skalice v uvedeném úseku.

Níže uvádíme stručný popis lokalit a optimální doporučení pro jednotlivé profily:

ID13 – Skalice – Zprůchodnění stupně Zadní Poříčí ř. km 34,800

Navržena migrační rampa s miskovitým korytem členěná nepravidelnými balvanitými liniemi do tůň o šíři 3 m. Trať bude rozšířena o zdrsněný skluz se štetovitě ukládanými balvany do plné šířky koryta 9 m. Překonávaný rozdíl hladin 0,75 m při sklonu rybiho přechodu (dále jen RP) 1:23.

Navržené řešení s balvanitým skluzem se středovou miskovitou kynetou pro koncentraci minimálních průtoků nebo snížení skluzu (k jedné straně), kdy se doporučuje sklon skluzu 1:25, je vhodné. Nutné je též mírné vyříznutí náplavky v místě středové kyny /snížení u strany skluzu/. Ideálním řešením je ovšem odstranění stupně jako takového.

ID 17 – Skalice – Zprůchodnění stupně Zadní Poříčí ř. km 35,100

Navrženo je meandrující obtokové koryto délky cca 85 m na levém břehu při převýšení hladin 2,4 m při průměrném sklonu cca 1:37. Trať RP vystrojena balvanitými přehrázkami při zajištěné hloubce volné vody 0,5 - 0,75 m při rozdílu hladin mezi tůňmi 10 cm. Na vstupu do obtoku bude v korytě toku naváděcí kamenitý práh.

K navrženému obtoku nejsou žádná podstatná doporučení, pouze konstatujeme, že trať RP by měla být vybavena přírodními prvky, aby bylo umožněno její trvalé osídlení. Z tohoto důvodu je nutné zajistit spíše hlubší vodu v tůních, min. na úrovni 0,6 m, ideálně 0,8 m. Nutno konstatovat, že primárně by měl být jez co nejvíce seříznut.

ID18 – Skalice – Zprůchodnění stupně Nový mlýn ř. km 32,500

Navrženo je lomené obtokové koryto délky cca 64 m na levém břehu při převýšení hladin 1,29 m při průměrném sklonu cca 1:50. Trať RP vystrojena balvanitými přehrázkami při zajištěné hloubce volné vody 50 - 75 cm při rozdílu hladin mezi tůňmi 10 cm. Trať RP bude provedena v nepravidelném lichoběžníkovém korytě o šíři dna 3 m při sklonu svahů 1:2.

Migrační překážka, rekonstruovaný jez (z roku 2012), není zatížen povinností vzdouvat vodu a na tomto vodním díle neprobíhá žádný odběr povrchových vod. Během rekonstrukce jezu nebyly brány ohledy na zajištění migrační prostupnosti této mig. bariéry, mj. v rozporu s platným Plánem oblasti povodí. Jez je vybaven šterkovou propustí při pravém břehu /viz příloha/. K zajištění migrační prostupnosti postačí nedlužit (neuzavírat) danou šterkovou propust. Výstavba RP se nám vzhledem k výše uvedenému jeví jako ekonomicky neodůvodněná.

ID19 – Skalice – Zprůchodnění stupně Březnice nad Koupalištěm ř. km 32,200

Navrženo je zprůchodnění dvou migrační bariér označených jako ID 19 a ID 20. Od pevného jezu v ř. km 32,200 odbočuje na levém břehu (LB) náhon odebírající vodu pro rybníky v zámeckém parku Březnice. Druhý jez vzdouává vodu pro potřeby místního koupaliště opět na LB. Předpokládá se stavba RP ve formě bypassu, odpojovacího se z náhonu, o těchto parametrech:

- průtok	72 l/s,	- výškový rozdíl na přehrázce	10 cm,
- celková délka	185 m,	- podélný sklon rybího přechodu	1:35,2,
- šířka ve dně	3 m,	- osová délka tůní 3 m, odpočinkových 5 m,	
- počet stupňů	53,	- hloubka volné vody v tůni 0,5 m.	

Navržené řešení je vzhledem k majetkoprávním podmínkám a dalším objektivním důvodům v lokalitě jediné možné. Nejeví se však jako plně efektivní a proto ani jako ekonomicky únosné. Mezi jezy vznikne nepropustný prostor o délce cca 150 m. Dělení vody mezi rybníky a RP zapříčiňuje nedostatečný průtok pro trať RP především z pohledu dostatečného lákavého efektu na jeho vstupu. Samotné provedení RP i náhonu neodpovídá plně požadavkům cílových druhů ryb a vzhledem k celkové délce obou tratí se sami mohou stát nepřekonatelnou migrační bariérou. V případě pokračování projekčních prací je třeba trať RP i náhonu posílit o přírodně blízké prvky – rybí úkryty, boční výhony, mrtvé dřevo, apod., tedy vyvarovat se kolmých břehů, kácení břehového porostu apod.

ID21 – Skalice – Zprůchodnění stupně Březnice v zámeckém parku – obtok ř. km 30,600

Navržen je obtok dvoupolového klapkového jezu RP ve formě bypassu na LB v těsném sousedství zámeckého parku Březnice. Toto řešení předpokládá protnutí LB ochranné protipovodňové hráze, dvojí přemostění komunikace pro pěší a lehkou techniku vedoucí po její koruně a odstranění několika stromů v zámeckém parku. Trať RP je navrhována jako lichoběžníková (v části zámeckého parku) a obdélníková (v části LB zdi). Detailní parametry:

- průtok 57 l/s, celková délka 65 m, šířka ve dně 1,2 m (U-profil) – 0,7 m (lichoběžníkový profil),
- podélný sklon rybiho přechodu 1:40 (v části zámeckého parku) – 1:9 (v části LB zdí),
- zahloubení trati 2,15 – 2,65 m.

Jez je v současnosti vybaven pravobřežním komůrkovým rybím přechodem, který lze označit za nefunkční (selektivně migračně propustný).

Navržený kombinovaný bypass (U profil x lichoběžníkové otevřené koryto) se vyznačuje extrémní náročností na zemní a opevňovací práce. Do současné doby není dále známa (dle sdělení projektanta) potřeba rozsahu kácení v zámeckém parku (vlastník i památková ochrana nevydali souhlas). Variantní řešení – oprava stávajícího RP znamená výrazný stavební zásah do konstrukce jezového tělesa a nejeví se jako vhodné vzhledem k nutnosti smáčení klapky i omezení průtočného profilu pod jezem.

V případě pokračování projekčních prací doporučujeme provést RP ve formě bypassu, kdy dojde k rozvolnění trati RP - podélný sklon v částech navazujících na vstup a výstup RP bude vyhovovat migračním potřebám cílových druhů ryb (max. 1:15 a pozvolnější). Z předložených podkladů pak není zcela zřejmá hloubka volné vody v jednotlivých segmentech trati RP – doporučujeme hloubku volné vody v tůni min. 60 cm, na vstupu a výstupu min. 40 cm.

K předložené studii proveditelnosti jako celku konstatuje:

Je zřejmá snaha investora, Povodí Vltavy s.p., v souladu s platným Plánem oblasti povodí (POP) zajistit realizaci opatření na migrační zprostupnění Skalice. Tento požadavek AOPK ČR – Středisko Praha a střední Čechy z doby tvorby POP vychází z biologické znalosti lokality – toku, kdy jej lze označit za cenný. Studie proveditelnosti prezentovaná AOPK ČR pracovala s několika variantami provedení zprostupnění jednotlivých stupňů (mig. bariér), v řadě případů však byla možná pouze varianta jediná, silně kompromisní z pohledu zajištění migrace ryb.

Lze konstatovat, že předložená řešení se max. snažila respektovat požadavky cílových druhů ryb na zajištění jejich migračních koridorů a vycházela z platné TNV 75 2321 – Zprůchodňování migračních bariér rybími přechody. Vzhledem k omezeným podmínkám lokalit, ale nebylo v řadě případů nalezeno vyhovující (efektivní) řešení. Tj. realizaci jednotlivých RP by nevznikly plně funkční migrační koridory, které ryby zbytečně nestresují a nevysilují, ale slouží jim naopak jako samostatné biotopy, kde i jiné další organismy nalézají vhodné podmínky pro své životní nároky. Obecně se nepodařilo z důvodu vnějších objektivních vlivů upřednostňovat otevřená lichoběžníková koryta s max. diverzifikovanou trati, s balvanitými přehrázkami o dostatečné hloubce volné vody, která jsou dále doplněna dostatečnou frakcí dnového substrátu, vloženými balvany v trati RP a popřípadě dalšími prvky, které poskytují možnost úkrytu či odpočinku migrujícím organismům.

Samostatnou otázkou pak zůstává ekonomická únosnost (efektivita) staveb. Navržená kompromisní řešení, bohužel často jediná možná, by vyžadovala plnění v součtu v řádech desítek až stovek miliónů korun.

Z těchto důvodů AOPK ČR doporučuje pro tuto chvíli pozastavit další projekční přípravu na zajištění migračního zprůchodnění toku Skalice v uvedeném úseku a v rámci současné tvorby POP pro plánovací období 2016 – 21 ve spolupráci s regionálním pracovištěm AOPK ČR – Krajské středisko Praha a Střední Čechy aktualizovat znění požadavku v Dílčím plánu oblasti povodí.

S pozdravem

Ing. Pavel Pešout
NÁMĚSTEK ŘEDITELE

Příloha:

Foto štěrkové propusti ID18 - stupeň Nový mlýn, ř. km 32,500

Kopie:

Povodí Vltavy s.p., Ing. Jiří Vait, jiri.vait@pvl.cz
Holečkova 8, 150 24 Praha 5 - Smíchov

Na vědomí emailem:

AOPK ČR, KS Praha a střední Čechy, podatelna